

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 35

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Høyland

Emne: Øl brygging

Bygdelag: Brastein Krises

Oppskr. av: Lars T. Brastein

Gard: Brastein

(adresse): Figgjo, Sandnes

G.nr. 32 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Nei

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

P. S. Brastein. Bonde k. v. fødd 1845

SVAR

1. Det er slutt med all heim brygging av maltøl.
2. Dei siste restane av den slags heim brygging var det slutt med på våre kanalar for kring 30-40 år sidan. Tål er det som minner kinnslu. Dei fleste eldre som dreiv med fram er kotte, og dei alle som seinare er kome til fram ikkje kring seg om å ha fram op. So kinnslu slik som fram var drivne er ikkje i grav.
3. Kvinnane til at det er slutt fram med nye fleire. Overgang frå natural hushald til penge hushald er ein og vel den viktigaste. Det var litt for kring vint, gard fram name for fall, og deigamle kinnslu om name for frost og var ikkje heldne med litt. So gjekk ein over til Kjøpe. Dei gamle som kinnslu kinnslu og om kinnslu sig ikkje på dette om nokre ukinnslu. Om du religiøse sin eigin stovk profes på stovk: preslu Lars Ofedal, fram tyrolis fotklyn denne saga: Gamman Brastein hadde kinnslu kinnslu Lars Ofedal fram kinnslu fram om. Han spurde om preslu vilde smake kinnslu. "Ja, takk," sa Ofedal, og drakk ut skala. "So om eg kinnslu deg meir," segger Gamman, "ja takk, og drikk med det renn," sa Ofedal. Av haldsviolska hadde ikkje rettelig fall vint i segla for heim brygginga slutt.
4. Rein kinnslu ikkje öl av sukker eller sirup.
5. Slep det hendu nokre fram at folk lagar öl av Kjøpe sakur som Tomles og andre

B. Om gamle heimse byggging.

- 7. Arbeidet med heimse byggging var manns arbeid og kare det.
- 8. Alle som dreiv det var vanlege landeings-kråvarar; Kåmsken, ingen storbyggjar so vidt nokon veit og
- 9. vanlegvis byggde kvon for seg.
- 10. So byggde dei til dei viktigaste tidene og arbeid i året. Jul og skilt. Og når giftrar mil fyres rob. Kellu dei hadde gosse stovarbeid som stov fyre. Tugnad og litt mende
- 11. Gungen hadde visse reglar for mengden. Dei hadde sine kar og kjorild som dei fylle.
- 12. Når dei då hadde ølet var det tenkt å koma til dei fira det var bygg for eller opdukk framleis sida. Ofte var det tenkt å klat mæren eller som "olost". Gungen hadde nokre særskilde stånde for gungen.

C. Malt.

- 13. Folk wola kvon til malt gjerd det var
- 14. vanlegvis for bygg. Bygg var aldri klandra med andre kornsortar. Folk dyrka so mykje bygg at det aldri var spørsmål om nokre anna.
- 15. Maltet tok dei av det beste kornet, men ingjer gjorde nokre pers med skiljing eller dyrking av det.
- 16. Når maltet skulde kloyast var det lagt i kerk.
- 17. "3 dagar i kerkken og 3 dagar i sekken."
- 18. So var det lagt på loppel til spiring og jamne utover med det same
- 19. Yr lag på 4-5 Romar fytter.
- 20. Man donkeirde.
- 21. Kellu nokre dagar var det jort i med det ein hadde for hand. Kinn stov eller Ryppe.
- 22. Delle kalle ein for maltet.
- 23. Slik lög det til det var, passande utseende som dei sa. Kring Romelange "renninga".
- 24. Og utseendingane var kalle groe og rot.
- 25. Goringa tok ei viss tid.
- 26. Groe og rot skulde fylgja med maltet og Rylde
- 27. mi Rjende utrye til at det var usmak på ølet for det.
- 28. På Bråstien hadde dei særskild omg for dyrking

v

av malt. Den rot i et særskilt karkar luns som
heile garden hadde samu. Der hadde dei karkar-
omn som heile garden steike brødet i. Turksomme
var ein opmünd. Vrig omn med tillegg mede. Pi loppene
vart lagde fjøler som dei hadde maltet på. So
mille der fyrast varsame or maltet ikke vart
kendi, vart det det so vart det ringare. Til vanleg
gikk det ein dag til turke.

- 29. Ein turke ikke maltet på same turkeveiderkap som
Korn til mjøl. Ein mol der på sine egne Korne
- 31. Maltet skulde Kornsas so like som muleg.
- 32. Der ikke kjend at nokon hadde nokor særskilt gult
derom det vart for jint.
- 33. (eller ikke på et vanleg stikk å ha malt stunde.
D. 2) Einde
- 34-35-36- All frimle vart kjøpt. Der ikke kjend
at folk har dyrka frimle gjølv her.
- 37. Malt frimle vart det myrre sinner for å selge
smør på det.

Re. Brygging

- 38. Når maltet var ferdig vart det havt i Kjøtt.
Det var et Brekyer som si Kanne og det på
39. 150 - 200 l. Reinholdt av desse Kyra var
med sinnerlog.
- 40. Til sid i kerkmen vart keruvt Brepinner med
sinner over. Maltet skulde ikke ligge på
kerkmen. Pinnane var av stikk preslag som
Kinde fyrefulla. Dei hadde ikke nokk sam-
omn på sibeinnverninga.
- 41. Kytt hadde luppehol i kerkmen med heimelagt
Krone. Annan luppe mite er ikke kjend.
- 42. Til brygginga vart keruvt sinnerlog.
- 43. Reie keruvt vanleg fin sinner utans nokk sers
utval av unge eller gamle Kvislar.
- 44-50. Var vanstelig å få direkte over på.

Frangangs miler var stikk. Maltet vart fiarh
i Kjøtt. So slo dei Kerkande vaku på. Dei
hadde litt sinner i vatnet, men elle mindre
etter som dei vilde ha smakte. So vart det
51. dakt med til dette eller sikk og det til pas
sinner og kerkle. So vart det luppe av og

hvert på gang kjøst. Dette var også 3-4
ganger

- 52. Abkappet kalla dei vörker eller vörker.
Liste av kappet kalla dei kinnmarvora og hadde
på anten for seg også. Det andre var hvert
saman i gang kjøst.
- 53. Det var inga regel for kor folk eller sind
vörker skulde vunda av.
- 54. Det var smaker på dei künde kemsle vera koster
- 55. Smaken var. Keim künde feydet a'appa i.
- 56. Keim gjøymde iserke noko av vörkeren.
- 57. Og vörkeren var iserke koster eller på. Keim koster
künde og hadde på.
- 58. Keim kerygde vanleg skakt öl og kinnmöl.
- 59. Det om var all eller avleid kalla folk drav.
- 60. Det var nyta til kullrismat.

Gjoring

- 61. Det malle iserke vera for varme når dei sette gjer til
Det malle vera avleid som dei sa. Gjort var blot
på kjøst for det künde halda kemperskin.
- 62. Keim malle passa på jamn kemperskin
- 63. Jom kalla dei koster. Den var lagd op i
- 64. vörkeren
- 65-66. Gjort var til dret med is koster. Det var ein dags bit.
- 67. Keim sig når det var gong i eller iserke.
- 68. Iskerke noko ser saman på oppgjort eller koster
Keim var av oppgjort og gjøymde.
- 69. Gjort var gjøymd på ein siner künde eller
- 70. Gjort var med koster i. Den var künde kaste til öl
- 71. Keim hadde til vanleg gjort koster til seg.
- 72. Det skulde på anten når det var utgjort. Det var
ein dags bit. Kva malle dei hadde på vidt var
utgjort künde iserke koster
- 73. Det skulde på öl når dei hadde det på anten.
- 74. Det fjeregjort utan seremoniar. Dei om vilde i
- 75. künde fjer smaka på det. Det var iserke halde noko
- 76. künde med slike koster.
- 77. Iskerke noko ser på slike koster 78. Utgjort her.
- 79. Keim kaste gjort inn künde folk til iserke når dei hadde koster
- 80. Kiggane eller anten fjelle line 81. Keim lagde det i
kjøst 82. Lagde det på kaldaste staden
- 83. Det skulde künde vera künde 84-85. Nei
- 86. So skakt om malle når ein kerygde. 87. Utgjort
- 88-98. Overtrø utgjort 99-103. Gjort utgjort.